ТРИДЕСЕТ ДЕВЕТ ЧЛАНОВА ВЕРЕ

Савремени и традиционални текст

на српском

Садржај

О овом издању....3
Уводни текст из енглеског предлошка....4
1. Вера у Свету Тројицу....5
2. Реч, или Син Божји, који је истински постао човек....5
3. Христов силазак у царство мртвих....6
4. Христово васкрсење....6
5. Свети Дух....7
6. Довољност Светога писма за спасење....7
7. Стари завет....9
8. Три Символа вере....9
9. Прародитељски, или наследни грех....10
10. Слободна воља....11
11. Оправдање човека....11
12. Добра дела....12
13. Дела пре оправдања....12
14. Дела изнад дужности....13
15. Само је Христос без греха....14
16. Грех после крштења....14
17. Предодређење и избор....15
18. Спасење се стиче само именом Христовим....17
19. Црква....17
20. Ауторитет Цркве....18
21. Ауторитет општих сабора....18
22. Чистилиште....19
23. Служење у црквеној заједници....19
24. Говор у црквеној заједници на језику који народ разуме....20
25. Свете тајне....20

26. Недостојност служитеља не поништава дејство светих тајни.....22
27. Крштење.....23
28. Господња вечера.....23
29. Зли који учествују у Господњој вечери не једу Тело Христово.....25
30. Причешћивање под оба вида.....25
31. Једна Христова жртва, довршена на Крсту.....25
32. Брак свештеног служитеља.....26
33. Изопштени из Цркве и однос према њима.....27
34. Црквени обичаји.....27
35. Беседе.....28
36. Посвећење епископа и рукоположење служитеља.....29
37. Држава и њени представници.....30
38. Имовина хришћана није заједничка свима.....31
39. Заклетва хришћанина.....32
Извори.....33

О овом издању

У овом издању сваки од 39 чланова вере доноси се у два облика: најпре већ постојећи савремени српски превод, затим нови превод традиционалног енглеског текста. Редослед одговара достављеном двојезичном енглеском предлошку.

Савремени текст преузет је из достављеног документа „Тридесет девет чланова вере — савремени српски превод“. Традиционални текст преведен је из документа „39 Articles modern and original text“. Између верзија постоје разлике у изразу и понегде у начину набрајања. Оне нису поистовећене: члан 6 задржава историјске називе и распоред библијских књига, а члан 35 у традиционалној верзији садржи називе 21 беседе.

Уводни текст из енглеског предлошка

Изводи из изјаве краља Чарлса I

„Чланови Цркве Енглеске [...] садрже истинито учење Цркве Енглеске, сагласно Божјој речи [...] Нико убудуће не сме ни штампати ни проповедати тако да изврће члан на било коју страну, већ треба да прихвати његово јасно и потпуно значење; не сме да намеће сопствено тумачење значења члана, него да га узме у његовом дословном и граматичком смислу.“

Канон A2 Цркве Енглеске

„Тридесет девет чланова сагласни су Речи Божјој и сви чланови Цркве Енглеске могу их прихватити чисте савести.“

Канон A5 Цркве Енглеске

„Учење Цркве Енглеске утемељено је у Светом писму и у оним учењима древних отаца и сабора Цркве која су сагласна с Писмом. То се учење нарочито налази у Тридесет девет чланова вере, Књизи заједничких молитава и Обреднику рукоположења.“

Напомена уз енглески предлошак

„Чланови вере у наставку су наведени у савременом енглеском облику или тумачењу, а затим у традиционалном облику. Први је дат искључиво ради лакшег разумевања. То ни на који начин не умањује нити подрива статус и ауторитет Чланова у облику наведеном у Књизи заједничких молитава.“

1. Вера у Свету Тројицу

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Постоји само један живи и истинити Бог, вечан, бестелесан, недељив и неподложан страдању. Он је бескрајан у сили, мудрости и доброти. Он је Творац и Одржитељ свега видљивог и невидљивог. У јединству Божанства постоје три Лица, једносуштна, једнака у сили и вечности: Отац, Син и Свети Дух.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О вери у Свету Тројицу

Само је један живи и истинити Бог, вечан, без тела, делова и страсти; бескрајне силе, мудрости и доброте; Творац и Одржитељ свега видљивог и невидљивог. У јединству овога Божанства три су Лица, једне суштине, силе и вечности: Отац, Син и Свети Дух.

2. Реч, или Син Божји, који је истински постао човек

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Син, који је Реч Очева, од вечности је рођен од Оца и истинити је и вечни Бог, једносуштан Оцу. Он је у утроби блажене Дјеве Марије примио човечанску природу, од њене суштине, тако да су две потпуне и савршене природе — Божанство и човештво — сједињене у једној Личности, нераздељиво и заувек. Од те две природе јесте један Христос, истинити Бог и истинити човек. Он је истински страдао, био распет, умро и био сахрањен, да нас измири са Оцем и да буде жртва не само за прародитељску кривицу него и за све стварне грехе људи.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О Речи, или Сину Божјем, који је постао истински човек

Син, који је Реч Очева, од вечности рођен од Оца, истинити и вечни Бог, једносуштан Оцу, примио је човечанску природу у утроби блажене Дјеве, од њене суштине. Тако су се две потпуне

и савршене природе, Божанство и човештво, сјединиле у једној Личности, да се никада не раздвоје. Од њих је један Христос, истинити Бог и истинити човек, који је заиста страдао, био распет, умро и био сахрањен, да нас измири са својим Оцем и буде жртва не само за прародитељску кривицу него и за све стварне грехе људи.

3. Христов силазак у царство мртвих

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Као што је Христос умро за нас и био сахрањен, тако треба веровати и да је сишао у царство мртвих.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О Христовом силаску у ад

Као што је Христос за нас умро и био сахрањен, тако треба веровати и да је сишао у ад.

4. Христово васкрсење

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Христос је истински васкрсао из мртвих и поново узео своје тело, са телом, костима и свиме што припада пуноћи човечанске природе. У том телу вазнео се на небо, где сада седи до последњег дана, када ће се вратити да суди свим људима.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О Христовом васкрсењу

Христос је заиста васкрсао из мртвих и поново узео своје тело, са месом, костима и свиме што припада савршенству човечанске природе. С њиме се вазнео на небо и тамо седи док се последњега дана не врати да суди свим људима.

5. Свети Дух

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Свети Дух исходи од Оца и Сина. Он је једносуштан Оцу и Сину, једнак им у величанству и слави, истинити и вечни Бог.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О Светом Духу

Свети Дух, који исходи од Оца и Сина, исте је суштине, величанства и славе са Оцем и Сином, истинити и вечни Бог.

6. Довољност Светога писма за спасење

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Свето писмо садржи све што је неопходно за спасење. Стога се ни од кога не може захтевати да као члан вере прихвати оно што се у Писму не чита нити се из њега може доказати; нити се ишта такво сме сматрати неопходним или нужним за спасење.

Под Светим писмом подразумевају се оне канонске књиге Старога и Новога завета чији ауторитет у Цркви никада није био довођен у сумњу.

Канонске књиге Старога завета су: Постање, Излазак, Левитска, Бројеви, Поновљени закон, Исус Навин, Судије, Рута, Прва књига Самуилова, Друга књига Самуилова, Прва књига о царевима, Друга књига о царевима, Прва књига дневника, Друга књига дневника, Јездра, Немија, Јестира, Јов, Псалми, Приче Соломонове, Проповедник, Песма над песмама, Исаија, Јеремија, Плач Јеремијин, Језекиљ, Данило, Осија, Јоило, Амос, Авдија, Јона, Михеј, Наум, Авакум, Софонија, Агеј, Захарија и Малахија.

Канонске књиге Новога завета су: Матеј, Марко, Лука, Јован, Дела апостолска, Римљанима, Прва Коринћанима, Друга Коринћанима, Галатима, Ефесцима, Филипљанима, Колошанима, Прва Солуњанима, Друга Солуњанима, Прва Тимотеју, Друга Тимотеју, Титу, Филимону, Јеврејима,

Јаковљева, Прва Петрова, Друга Петрова, Прва Јованова, Друга Јованова, Трећа Јованова, Јудина и Откривење.

Књиге Апокрифа, како каже Јероним, Црква чита као примере живота и ради поуке о владању, али их не употребљава за утврђивање било које доктрине. То су: Прва Јездрина, Друга Јездрина, Товит, Јудита, Додаци Јестири, Премудрост Соломонова, Премудрост Исуса сина Сирахова, Варух, Песма тројице младића, Сузана, Вил и аждаја, Молитва Манасијина, Прва Макавејска и Друга Макавејска.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О довољности Светога писма за спасење

Свето писмо садржи све што је потребно за спасење; стога се ни од кога не сме захтевати да као члан вере прихвати оно што се у њему не чита, нити се њиме може доказати, нити се ишта такво може сматрати потребним или неопходним за спасење. Под Светим писмом разумемо оне канонске књиге Старога и Новога завета о чијем ауторитету у Цркви никада није било сумње.

Називи и број канонских књига: Постање; Излазак; Левитска; Бројеви; Поновљени закон; Исус Навин; Судије; Рута; Прва и Друга књига Самуилова; Прва и Друга књига о царевима; Прва и Друга књига дневника; Прва и Друга књига Јездрина [у историјској номенклатури овог текста: Јездра и Немија]; Јестира; Јов; Псалми; Приче; Проповедник; Песма над песмама; четири велика пророка; дванаест малих пророка.

Остале књиге Црква, како каже Јероним, чита као примере живота и ради поуке о владању, али их не употребљава за утврђивање учења. То су: Трећа и Четврта књига Јездрина [према историјском начину бројања]; Товит; Јудита; преостали делови Јестирине књиге; Премудрост Соломонова; Премудрост Исуса, сина Сирахова; пророк Варух; Песма тројице младића; повест о Сузани; о Вилу и аждаји; Молитва Манасијина; Прва и Друга књига Макавејска.

Све књиге Новога завета, онако како се обично примају, и ми примамо и сматрамо канонским.

7. Стари завет

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Стари завет није противан Новоме, јер се и у Старом и у Новом завету човечанству нуди вечни живот кроз Христа. Он је, будући и Бог и човек, једини Посредник између Бога и човека. Не треба слушати оне који тврде да су патријарси очекивали само пролазна обећања.

Иако закон који је Бог дао преко Мојсија не обавезује хришћане у погледу обредних прописа и богослужбених правила, нити су његови грађански прописи обавезујући за било коју државу, ипак ниједан хришћанин није слободан да не послуша оне заповести које су моралне природе.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О Старом завету

Стари завет није противан Новоме, јер се и у Старом и у Новом завету људима нуди вечни живот кроз Христа, који је једини Посредник између Бога и човека, будући и Бог и човек. Стога не треба слушати оне који измишљају да су древни оци очекивали само пролазна обећања. Иако закон који је Бог дао преко Мојсија, у погледу обреда и церемонија, не обавезује хришћане, нити његове грађанске одредбе мора нужно да прихвати свака држава, ниједан хришћанин ипак није ослобођен послушности заповестима које се називају моралним.

8. Три Символа вере

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Три Символа вере — Никејски, Атанасијев и онај који је познат као Апостолски — треба свесрдно прихватити и веровати

им, јер се њихов садржај може потврдити јасним сведочанствима Светога писма.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О три Символа вере

Три Символа вере — Никејски, Атанасијев и онај који се обично назива Апостолским — треба у потпуности примити и у њих веровати, јер се могу доказати најпоузданијим сведочанствима Светога писма.

9. Прародитељски, или наследни грех

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Прародитељски грех није само у подражавању Адамовог примера, како су неразумно учили пелагијанци. Он се, напротив, састоји у кривици и искварености која се налази у природи сваког човека који природним рођењем потиче од Адама. Због тога је човек далеко отпао од своје првобитне праведности и по сопственој природи склон је злу, док грешна природа у њему непрестано тежи ономе што је противно Духу.

Та склоност постоји у сваком човеку који се рађа у овај свет и с правом заслужује Божји гнев и осуду. Ова зараженост човекове природе остаје и у препорођенима. Жудња грешне природе, која се на грчком назива phronema sarkos, а преводи се различито као мудровање, чулност, наклоност или жеља грешне природе, није потчињена Божјем закону. Иако нема осуде за оне који верују и који су крштени, апостол ипак учи да је таква пожуда грешна.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О прародитељском, или наследном греху

Прародитељски грех не састоји се у подражавању Адама, како узалуд говоре пелагијанци, него у кривици и искварености природе свакога човека који природним рођењем потиче од Адамовог потомства. Због тога се човек веома удаљио од првобитне праведности и по својој је природи склон злу, тако да

тело непрестано жуди против духа. Зато тај грех у свакоме ко се рађа на свет заслужује Божји гнев и осуду.

Ова искварености природе остаје и у онима који су препорођени. Стога пожуда тела, на грчком φρόνημα σαρκός, коју неки тумаче као мудровање, неки као чулност, неки као склоност, а неки као телесну жељу, није потчињена Божјем закону. И премда нема осуде за оне који верују и крштени су, апостол ипак исповеда да пожуда и жудња саме по себи имају природу греха.

10. Слободна воља

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Стање човека после Адамовог пада такво је да он својом природном снагом и добрим делима не може да се обрати нити да се припреми за веру и призивање имена Господњег. Зато немамо силу да чинимо добра дела која су Богу угодна и прихватљива ако нам Божја благодат кроз Христа најпре не претходи, да бисмо могли имати добру вољу, и ако потом не настави да делује са нама када нам та добра воља буде дарована.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О слободној вољи

Стање човеково после Адамовог пада такво је да се он својом природном снагом и добрим делима не може обратити и припремити за веру и призивање Бога. Зато немамо моћи да чинимо добра дела која су Богу угодна и прихватљива без благодати Божје кроз Христа, која нам претходи да бисмо имали добру вољу, а затим делује с нама када ту вољу имамо.

11. Оправдање човека

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Пред Богом се сматрамо праведнима једино због заслуге нашега Господа и Спаситеља Исуса Христа, кроз веру, а не због

сопствених добрих дела или наших заслуга. Зато је учење да се оправдавамо само вером веома здраво и утешно учење. О томе се опширније говори у Беседи о оправдању.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О оправдању човека

Пред Богом се сматрамо праведнима само ради заслуге нашега Господа и Спаситеља Исуса Христа, посредством вере, а не због сопствених дела или заслуга. Стога је учење да се оправдавамо само вером веома здраво и пуно утехе, како је опширније изложено у Беседи о оправдању.

12. Добра дела

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Иако добра дела, која су плодови вере и следе после оправдања, никада не могу да искупе наше грехе нити да издрже строгост Божјег суда, она су ипак Богу угодна и прихватљива у Христу и нужно произлазе из истинске и живе вере. Тако се жива вера по добрим делима познаје исто онако јасно као што се дрво познаје по плоду.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О добрим делима

Премда добра дела, која су плодови вере и следе за оправдањем, не могу уклонити наше грехе нити опстати пред строгошћу Божјег суда, она су ипак Богу угодна и прихватљива у Христу и нужно проистичу из истинске и живе вере. По њима се жива вера може тако јасно познати као што се дрво познаје по плоду.

13. Дела пре оправдања

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Дела учињена пре примања Христове благодати и надахнућа његовог Духа нису Богу угодна, јер не произлазе из вере у Исуса Христа. Она не чине човека способним да прими

благодат нити, како су говорили схоластичари, заслужују благодат по прикладности. Напротив, пошто нису учињена онако како је Бог хтео и заповедио, несумњиво имају природу греха.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О делима пре оправдања

Дела учињена пре благодати Христове и надахнућа његовог Духа нису Богу угодна, јер не извиру из вере у Исуса Христа. Она људе не чине способним да приме благодат, нити, како говоре схоластички учитељи, заслужују благодат по прикладности. Напротив, пошто нису учињена како је Бог хтео и заповедио, не сумњамо да имају природу греха.

14. Дела изнад дужности

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Учење о добровољним делима која се чине поврх и изнад Божјих заповести, а која се понекад називају делима изнад дужности, не може се заступати без надмености и безбожности. Њима људи тврде не само да Богу дају оно што су дужни, већ и да чине више него што су обавезни. Али Христос каже: „Тако и ви, кад извршите све што вам је заповеђено, говорите: Ми смо непотребне слуге.“

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О делима изнад дужности

Добровољна дела која се врше поврх Божјих заповести, а називају се делима изнад дужности, не могу се поучавати без охолости и безбожности. Јер њима људи изјављују да Богу не дају само оно што су дужни него да ради њега чине више него што дужност захтева. А Христос јасно говори: „Када извршите све што вам је заповеђено, реците: Ми смо непотребне слуге.“

15. Само је Христос без греха

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Христос, који је истински узео нашу човечанску природу, постао је у свему сличан нама, осим у греху. Од греха је био потпуно слободан и телом и духом. Дошао је као Јагње без мане да, једном принесеном жртвом самога себе, узме грехе света. У њему, како каже свети Јован, није било греха. Али сви ми остали, чак и након што смо у Христу, и даље у много чему грешимо. Ако кажемо да немамо греха, сами себе варамо и истине нема у нама.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О Христу као јединоме без греха

Христос је, истински примивши нашу природу, постао у свему сличан нама, осим у греху, од којега је био сасвим слободан и телом и духом. Дошао је као Јагње без мане да једном принесеном жртвом себе уклони грехе света; и у њему, како каже свети Јован, не беше греха. Али сви ми остали, иако крштени и поново рођени у Христу, ипак у много чему грешимо; и ако кажемо да немамо греха, сами себе варамо и истине нема у нама.

16. Грех после крштења

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Није сваки грех свесно учињен после крштења грех против Светога Духа и неопростив грех. Зато не треба порицати могућност покајања онима који после крштења падну у грех. Након што примимо Светога Духа, можемо отпасти од примљене благодати и пасти у грех; али Божјом благодаћу можемо и да се вратимо и поправимо свој живот.

Зато треба одбацити учење оних који тврде да у овом животу више не могу да сагреше, као и оних који онима који се истински кају одричу могућност опроштења.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О греху после крштења

Није сваки смртни грех који се вољно учини после крштења уједно грех против Светога Духа и неопростив. Зато се дар покајања не сме ускраћивати онима који после крштења падну у грех. Пошто примимо Светога Духа, можемо одступити од дате нам благодати и пасти у грех, али можемо Божјом благодаћу поново устати и поправити свој живот. Стога ваља осудити оне који говоре да више не могу сагрешити док живе, као и оне који истинским покајницима одричу могућност опроштења.

17. Предодређење и избор

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Предодређење за живот јесте вечна Божја намера којом је, пре него што су положени темељи света, по свом нама скривеном савету одредио да од проклетства и осуде избави оне које је у Христу изабрао између људи и да их кроз Христа доведе до вечног спасења као сасуде части.

Зато они којима је Бог даровао тако велико добро бивају, по Божјој намери, позвани његовим Духом у право време; благодаћу се одазивају позиву, бесплатно бивају оправдани, усиновљени као деца Божја, саображени лику његовог Јединородног Сина Исуса Христа, верно ходе у добрим делима и, најзад, Божјом милошћу достижу вечно блаженство.

Побожно разматрање предодређења и нашег избора у Христу пуно је слатке, пријатне и неизрециве утехе за побожне и за оне који у себи осећају деловање Христовог Духа, који умртвљује дела грешне и земаљске природе и уздиже њихов ум ка узвишеним и небеским стварима. Оно утврђује и потврђује њихову веру у вечно спасење које ће уживати кроз Христа и распламсава усрдну љубав према Богу.

Али за радознале и недуховне људе, који немају Духа Христовог, непрестано бављење одлуком Божјег предодређења

представља опасну замку којом их ђаво гура или у очајање или у безобзирно неморалан живот, што није ништа мање опасно од очајања.

Поред тога, Божја обећања треба да примамо онако како су нам уопштено изложена у Светом писму, а у своме поступању треба да следимо ону Божју вољу која нам је јасно објављена у Речи Божјој.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О предодређењу и избору

Предодређење за живот јесте вечна Божја намера којом је Он, пре него што су постављени темељи света, по своме нама скривеном савету постојано одредио да избави од проклетства и осуде оне које је у Христу изабрао између људи и да их кроз Христа доведе до вечнога спасења, као сасуде створене за част.

Стога они којима је дато тако изврсно Божје доброчинство бивају позвани по Божјој намери његовим Духом који делује у право време; благодаћу се одазивају позиву; бесплатно бивају оправдани; усиновљењем постају деца Божја; уподобљавају се лику његовог Јединородног Сина, Исуса Христа; побожно ходе у добрим делима и најзад, милошћу Божјом, достижу вечно блаженство.

Као што је побожно размишљање о предодређењу и нашем избору у Христу пуно слатке, пријатне и неисказиве утехе за побожне и за оне који у себи осећају деловање Христовог Духа, који умртвљује дела тела и земаљске удове и уздиже ум небеским стварима — јер им снажно утврђује веру у вечно спасење кроз Христа и распламсава љубав према Богу — тако је за радознале и телесне људе, без Духа Христовог, непрестано бављење Божјом одлуком о предодређењу веома опасна замка. Њоме их ђаво гура или у очајање или у безобзирност најнечистијег живота, што није мање погубно од очајања.

Надаље, Божја обећања морамо примати онако како су нам уопштено изложена у Светом писму; а у својим делима следити Божју вољу која нам је изричито објављена у Речи Божјој.

18. Спасење се стиче само именом Христовим

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Оне који се усуђују да тврде да ће сваки човек бити спасен по правилу живота, религији или секти коју исповеда, под условом да се усрдно труди да живи по том правилу и по светлости природе, треба сматрати осуђеним. Јер Свето писмо нам објављује да се људи морају спасити једино именом Исуса Христа.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О стицању вечнога спасења само именом Христовим

Проклетима треба сматрати и оне који се усуђују да кажу како ће се сваки човек спасти по закону или верској заједници коју исповеда, само ако настоји да живи у складу с тим законом и природном светлошћу. Јер Свето писмо пред нас износи само име Исуса Христа којим се људи морају спасти.

19. Црква

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Видљива Христова Црква јесте заједница верних у којој се чисто проповеда Реч Божја и у којој се свете тајне правилно служе у складу са Христовом заповешћу у свему што је неопходно за њихово исправно служење.

Као што су Цркве у Јерусалиму, Антиохији и Александрији грешиле, тако је грешила и Римска црква, не само у пракси и облицима богослужења него и у питањима вере.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О Цркви

Видљива Христова Црква јесте заједница верних у којој се чиста Реч Божја проповеда и свете тајне прописно служе, према Христовом установљењу, у свему што је нужно за њихово служење.

Као што су Цркве у Јерусалиму, Александрији и Антиохији грешиле, тако је грешила и Римска црква, не само у животу и начину вршења обреда него и у питањима вере.

20. Ауторитет Цркве

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Црква има власт да одређује облике богослужења и обреде и да одлучује у споровима који се тичу вере. Ипак, Цркви није допуштено да наређује било шта што је противно писаној Речи Божјој, нити сме једно место Светога писма тумачити тако да противречи другом.

Према томе, иако је Црква сведок и чувар Светога писма, она не сме да установљава ништа што је противно Писму, нити сме да захтева веровање у било шта што је додато Писму као да је то неопходно за спасење.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О власти Цркве

Црква има власт да установљава обреде и церемоније и ауторитет да одлучује у верским споровима. Ипак, није јој допуштено да прописује било шта противно писаној Речи Божјој, нити да једно место Писма тумачи тако да се противи другом. Стога, премда је Црква сведок и чувар Светога писма, не сме ништа прописивати против њега, нити мимо Писма наметати веровање у било шта као неопходно за спасење.

21. Ауторитет општих сабора

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Општи сабори не могу бити сазивани без заповести и воље владара. А када се окупе — будући да су збор људи међу којима нису сви вођени Светим Духом и Речју Божјом — могу погрешити. И заиста, понекад су грешили, чак и у стварима које се односе на Бога.

Зато оно што сабори прописују као неопходно за спасење нема снагу ни ауторитет ако се не може показати да је засновано на Светом писму.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О власти општих сабора

Општи сабори не могу се сазивати без заповести и воље владара. А када се окупе, будући да су скуп људи од којих нису сви вођени Духом и Речју Божјом, могу погрешити, и понекад су заиста грешили, чак и у стварима које се тичу Бога. Стога оно што сабори одреде као неопходно за спасење нема снагу ни ауторитет ако се не може показати да је узето из Светога писма.

22. Чистилиште

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Римско учење о чистилишту, опростима, поштовању и клањању — како иконама и другим светим сликама, тако и реликвијама — као и о призивању светитеља, јесте испразна ствар, неразумно измишљена и без основе у Светом писму. Напротив, такво учење противно је Речи Божјој.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О чистилишту

Римско учење о чистилишту, опростима, поштовању и клањању иконама и реликвијама, као и о призивању светитеља, испразна је и неразумно измишљена ствар, без потврде у Светом писму, штавише противна Речи Божјој.

23. Служење у црквеној заједници

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Није исправно да било ко самовласно преузме службу јавног проповедања или служења светих тајни у црквеној заједници пре него што буде законито позван и послан на ту службу.

Законито позванима и посланима треба сматрати оне које су за ту службу изабрали и позвали људи којима је у црквеној заједници поверен јавни ауторитет да позивају и шаљу служитеље у Господњи виноград.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О служби у црквеној заједници

Није допуштено да ико преузме службу јавног проповедања или служења светих тајни у заједници пре него што буде законито позван и послан на њено вршење. Законито позванима и посланима сматрамо оне које су за то дело изабрали и позвали људи којима је у Цркви дата јавна власт да позивају и шаљу служитеље у Господњи виноград.

24. Говор у црквеној заједници на језику који народ разуме

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Очигледно је противно Речи Божјој и обичају ране Цркве да се јавна молитва или служење светих тајни обављају на језику који народ не разуме.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О говору у заједници на језику који народ разуме

Очигледно је противно Речи Божјој и обичају првобитне Цркве да се јавна молитва врши у Цркви или свете тајне служе на језику који народ не разуме.

25. Свете тајне

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Свете тајне које је Христос установио нису само обележја или знаци хришћанског исповедања, него су и поуздана сведочанства и делотворни знаци Божје благодати и добре воље према нама. Кроз њих Бог невидљиво делује у нама, оживљавајући, јачајући и утврђујући нашу веру у њега.

Две су свете тајне које је Христос, наш Господ, установио у Јеванђељу: Крштење и Господња вечера. Пет чинова који се обично називају светим тајнама — миропомазање или потврда вере, покајање, рукоположење, брак и последње помазање — не треба сматрати јеванђелским светим тајнама. Разлог је то што су или настали из искривљавања апостолске праксе или представљају животна стања допуштена у Светом писму. Они немају исту природу као Крштење и Господња вечера, јер немају видљиви знак или обред који је сам Бог установио.

Христос није установио свете тајне да би се у њих само гледало или да би се носиле у поворкама, него да би се правилно употребљавале. Само код оних који их достојно примају оне имају благотворно дејство. А они који их, како каже апостол Павле, примају недостојно, навлаче на себе осуду.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О светим тајнама

Свете тајне које је Христос установио нису само обележја или знаци хришћанског исповедања, већ поуздана сведочанства и делотворни знаци благодати и Божје добре воље према нама. Кроз њих Он невидљиво делује у нама, не само оживљавајући него и јачајући и утврђујући нашу веру у њега.

Две су свете тајне које је Христос Господ установио у Јеванђељу: Крштење и Господња вечера.

Оних пет чинова који се обично називају светим тајнама — потврда вере, покајање, свештенички редови, брак и последње помазање — не треба убрајати у јеванђелске свете тајне. Они су делом произашли из исквареног следовања апостолима, а делом су животна стања допуштена у Писму. Ипак, нису исте природе као Крштење и Господња вечера, јер немају видљив знак или обред који је Бог установио.

Христос није установио свете тајне да бисмо их само посматрали или носили у поворкама, већ да бисмо их ваљано употребљавали. Само у онима који их достојно примају оне

имају благотворно дејство; а они који их примају недостојно, како каже свети Павле, навлаче на себе осуду.

26. Недостојност служитеља не поништава дејство светих тајни

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Иако су у видљивој Цркви зли увек помешани са добрима и понекад зли људи заузимају највише положаје у служби Речи и светих тајни, ипак, пошто то не чине у своје име него у Христово и служе по његовом налогу и ауторитету, можемо примати њихову службу и у слушању Речи Божје и у примању светих тајни.

Злоћа таквих људи не поништава Христово установљење нити умањује благодат Божјих дарова, ако се свете тајне примају вером и на исправан начин. Оне су делотворне због Христовог установљења и обећања, чак и када их служе зли људи.

Ипак, црквена дисциплина захтева да се испитају зли служитељи. Они који буду оптужени од сведока упознатих са њиховим преступима и који на крају буду праведно проглашени кривима треба да буду разрешени службе.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О недостојности служитеља, која не спречава дејство свете тајне

Премда су у видљивој Цркви зли увек помешани са добрима, и понекад зли имају највишу власт у служењу Речи и светих тајни, ипак, пошто то не чине у своје него у Христово име и служе по његовом налогу и ауторитету, можемо се користити њиховом службом и слушајући Реч Божју и примајући свете тајне. Нити њихова злоћа одузима дејство Христовом установљењу, нити умањује благодат Божјих дарова онима који с вером и на исправан начин примају свете тајне. Оне су делотворне због Христовог установљења и обећања, мада их служе зли људи.

Ипак, црквеној дисциплини припада да се испитају зли служитељи, да их оптуже они који знају за њихова сагрешења и да, ако коначном праведном пресудом буду проглашени кривима, буду разрешени службе.

27. Крштење

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Крштење није само знак исповедања вере и обележје по којем се хришћани разликују од некрштених. Оно је и знак препорођења, или новог рођења. Њиме се, као средством, они који крштење правилно примају уграђују у Цркву; обећања о опроштењу грехова и нашем усиновљењу као деце Божје Светим Духом видљиво се потврђују и запечаћују; вера се укрепљује, а благодат увећава посредством молитве Богу.

Крштење мале деце несумњиво треба задржати у Цркви као праксу која је у најбољем складу са Христовим установљењем.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О крштењу

Крштење није само знак исповедања и обележје по којем се хришћани разликују од некрштених; оно је и знак препорођења или новог рођења. Њиме се, као средством, они који га правилно приме усађују у Цркву; обећања о опроштењу грехова и о нашем усиновљењу као деце Божје Светим Духом видљиво се означавају и запечаћују; вера се утврђује, а благодат умножава посредством молитве Богу.

Крштење мале деце свакако треба задржати у Цркви као оно што је најсагласније Христовом установљењу.

28. Господња вечера

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Господња вечера није само знак узајамне љубави коју хришћани треба да имају једни према другима, него је света

тајна нашег искупљења Христовом смрћу. За оне који је правилно, достојно и са вером примају, хлеб који ломимо јесте заједничарење у Телу Христовом, а чаша благослова јесте заједничарење у Крви Христовој.

Транссупстанција, то јест промена суштине хлеба и вина у Господњој вечери, не може се доказати Светим писмом, него је противна јасном учењу Писма. Она нарушава природу свете тајне и дала је повод многим сујеверјима.

Тело Христово у Господњој вечери даје се, прима и једе само на небески и духовни начин. Средство којим се Тело Христово прима и једе у Вечери јесте вера.

Христос није установио свету тајну Господње вечере да би се чувала за касније, носила у поворкама, уздизала или обожавала.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О Господњој вечери

Господња вечера није само знак љубави коју хришћани треба међусобно да имају, него је пре свега света тајна нашег искупљења Христовом смрћу. Зато је онима који је примају правилно, достојно и са вером хлеб који ломимо заједничарење у Телу Христовом, а чаша благослова заједничарење у Крви Христовој.

Транссупстанција, то јест промена суштине хлеба и вина у Господњој вечери, не може се доказати Светим писмом, већ је противна јасним речима Писма, нарушава природу свете тајне и дала је повода многим сујеверјима.

Тело Христово даје се, прима и једе у Вечери само на небески и духовни начин. А средство којим се Тело Христово прима и једе у Вечери јесте вера.

Христовим установљењем није одређено да се света тајна Господње вечере чува за касније, носи у поворкама, уздиже или обожава.

29. Зли који учествују у Господњој вечери не једу Тело Христово

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Зли и они који немају живу веру, иако телесно и видљиво „зубима притискају“ — како каже свети Августин — свету тајну Тела и Крви Христове, ипак ни на који начин не постају заједничари Христови. Напротив, једући и пијући знак или свету тајну тако велике стварности, навлаче на себе осуду.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О злима који, учествујући у Господњој вечери, не једу Тело Христово

Зли и они који су без живе вере, премда телесно и видљиво „зубима притискају“, како говори свети Августин, свету тајну Тела и Крви Христове, ипак ни на који начин не постају заједничари Христови. Напротив, на своју осуду једу и пију знак или свету тајну тако велике стварности.

30. Причешћивање под оба вида

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Чашу Господњу не треба ускраћивати лаицима. По Христовом установљењу и заповести, оба вида Господње свете тајне треба једнако давати свему хришћанском народу.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О причешћивању под оба вида

Чаша Господња не сме се ускраћивати лаицима, јер се, по Христовом установљењу и заповести, оба вида Господње свете тајне морају једнако давати свим хришћанима.

31. Једна Христова жртва, довршена на Крсту

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Христово приношење, једном за свагда извршено, јесте савршено искупљење, умилостивљење и задовољење за све

грехе целога света, како прародитељски тако и стварни. Осим те жртве не постоји друго задовољење за грех.

Зато су мисне жртве, у којима се уобичајено говорило да свештеник приноси Христа за живе и мртве ради отпуштања казне или кривице, биле богохулне измишљотине и опасне обмане.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О једној Христовој жртви, довршеној на Крсту

Једном принесена Христова жртва јесте савршено искупљење, умилостивљење и задовољење за све грехе целога света, и прародитељске и стварне; и нема другог задовољења за грех осим ње саме. Зато су мисне жртве, у којима се обично говорило да свештеник приноси Христа за живе и мртве ради отпуштања казне или кривице, биле богохулне измишљотине и опасне обмане.

32. Брак свештенослужитеља

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Ниједним Божјим прописом није заповеђено да епископи, презвитери или ђакони полажу завет безбрачности или да се уздржавају од брака. Зато им је, као и свим другим хришћанима, допуштено да ступе у брак по сопственој разборитости када процене да ће то допринети побожном животу.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О браку свештеника

Епископима, свештеницима и ђаконима Божји закон не заповеда ни да се заветују на безбрачни живот ни да се уздржавају од брака. Зато им је, као и свим другим хришћанима, дозвољено да ступе у брак по сопственој разборитости, када процене да ће то боље послужити побожности.

33. Изопштени из Цркве и однос према њима

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Свакога кога је Црква јавно осудила и праведно искључила из свога заједништва и изопштила, цело тело верних треба да сматра „незнабошцем и цариником“ све док се јавно, покајањем, не измири са Црквом и док га надлежни црквени ауторитет не прими поново у заједништво.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О изопштенима и начину на који их треба избегавати

Онај који је јавном одлуком Цркве праведно одсечен од њеног јединства и изопштен, треба да буде сматран „незнабошцем и цариником“ од целога мноштва верних, све док се јавно не измири покајањем и док га у Цркву поново не прими судија који за то има власт.

34. Црквени обичаји

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Није неопходно да црквени обичаји и облици богослужења буду потпуно исти свуда. Током историје они су се разликовали и могу се мењати према различитим народима, временима и обичајима, под условом да се не заповеда ништа што је противно Речи Божјој.

Ко по сопственом суду јавно, својевољно и намерно нарушава оне црквене обичаје и облике богослужења који нису противни Речи Божјој и који су одобрени заједничким ауторитетом, треба да буде јавно укорен, како други не би били подстакнути да поступају исто, да нарушавају заједнички поредак Цркве, поткопавају ауторитет законите власти и повређују савест слабијих хришћана.

Свака помесна или национална Црква има власт да установљава, мења или укида обреде и облике богослужења

који су установљени само људским ауторитетом, под условом да све буде учињено на изграђивање хришћанског народа.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О црквеним предањима и обредима

Није неопходно да предања и обреди свуда буду једнаки или сасвим исти, јер су се у свим временима разликовали и могу се мењати према различитости земаља, времена и људских обичаја, само да се ништа не установљава против Речи Божје.

Ко по сопственом суду, вољно и намерно, јавно нарушава предања и обреде Цркве који нису противни Речи Божјој и који су установљени и одобрени општим ауторитетом, треба да буде јавно укорен, како би се други плашили да чине исто. Јер такав човек нарушава заједнички црквени поредак, повређује ауторитет законите власти и рањава савести слабије браће.

Свака помесна или национална Црква има власт да установљава, мења и укида обреде или богослужбене чинове који су установљени једино људским ауторитетом, под условом да све служи назидању.

35. Беседе

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Друга књига беседа садржи побожно и здраво учење потребно за ова времена, као што га садржи и Прва књига беседа, објављена за време владавине Едварда VI. Зато сматрамо да служитељи у црквама треба да их читају марљиво и разговетно, како би их народ разумео.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О беседама

Друга књига беседа, чије појединачне наслове прилажемо овом члану, садржи побожно и здраво учење, потребно за наше време, као и ранија Књига беседа објављена у доба Едварда VI. Зато сматрамо да их служитељи треба марљиво и разговетно читати у црквама, како би их народ разумео.

Наслови беседа:

1. О правилној употреби цркве.
2. Против опасности идолопоклонства.
3. О поправљању и одржавању чистоће цркава.
4. О добрим делима, најпре о посту.
5. Против прождрљивости и пијанства.
6. Против раскоши у одевању.
7. О молитви.
8. О месту и времену молитве.
9. Да заједничке молитве и свете тајне треба служити на разумљивом језику.
10. О побожном поштовању Речи Божје.
11. О милостињи.
12. О рођењу Христовом.
13. О страдању Христовом.
14. О васкрсењу Христовом.
15. О достојном примању свете тајне Тела и Крви Христове.
16. О даровима Светога Духа.
17. За дане молитвених литија (Рогацијске дане).
18. О брачном стању.
19. О покајању.
20. Против беспосличења.
21. Против побуне.

36. Посвећење епископа и рукоположење служитеља

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Књига о посвећењу архиепископа и епископа и о рукоположењу презвитера и ђакона, објављена у време Едварда VI и тада потврђена ауторитетом Парламента, садржи све што је неопходно за такво посвећење и рукоположење и не садржи ништа што би само по себи било сујеверно или безбожно.

Зато изјављујемо да су сви који су, од друге године владавине Едварда VI до данас, посвећени или рукоположени према обредима те књиге, као и сви који ће убудуће бити посвећени или рукоположени према истим обредима, правилно, уредно и законито посвећени и рукоположени.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О посвећењу епископа и рукоположењу служитеља

Књига о посвећењу архиепископа и епископа и рукоположењу свештеника и ђакона, издата у време Едварда VI и тада потврђена ауторитетом Парламента, садржи све што је нужно за такво посвећење и рукоположење и нема у њој ничега што би само по себи било сујеверно или безбожно. Стога одређујемо да су сви који су од друге године владавине поменутог краља Едварда до данас посвећени или рукоположени по обредима те књиге, као и они који ће убудуће по њима бити посвећени или рукоположени, правилно, уредно и законито посвећени и рукоположени.

37. Држава и њени представници

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Суверен има највишу власт у Енглеској и њеним другим поседима. Њему припада врховна управа над свима у том краљевству, без обзира на њихов положај — црквени или грађански — и у свим стварима, и та власт није нити треба да буде потчињена било којој страној јурисдикцији.

Када суверену приписујемо врховну управу — назив који је, како изгледа, увредио неке клеветнике — тиме нашим владарима не дајемо службу Речи Божје нити служење светих тајни. То је јасно и из Уредаба објављених за време краљице Елизабете I. Овим називом признајемо само ону надлежност за коју у Светом писму видимо да ју је Бог дао побожним владарима: да управљају свим људима који су им од Бога поверени, без обзира на њихов положај или чин, црквени или

световни, и да грађанском влашћу обуздавају тврдокорне и злочинце.

Римски епископ нема јурисдикцију у овом краљевству Енглеске. Закони земље могу хришћане казнити смрћу за тешке и гнусне преступе. Хришћанима је допуштено да, по заповести државе, носе оружје и служе у рату.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О грађанским властима

Краљевском величанству припада врховна власт у овом краљевству Енглеске и осталим његовим поседима, и њему припада врховна управа над свим сталежима овога краљевства, црквеним и грађанским, у свим стварима; та власт није нити треба да буде потчињена било којој страној јурисдикцији.

Када краљевском величанству приписујемо врховну управу — назив који је, како разумемо, увредио неке клеветнике — тиме нашим владарима не додељујемо службу Речи Божје ни светих тајни, што јасно сведоче и уредбе које је недавно издала краљица Елизабета. Признајемо им једино оно право за које видимо да га је Бог у Светом писму одувек давао побожним владарима: да управљају свим сталежима и чиновима које им је Бог поверио, било црквеним било световним, и да грађанским мачем обуздавају тврдокорне и злочинце.

Римски епископ нема јурисдикцију у овом краљевству Енглеске.

Закони краљевства могу кажњавати хришћане смрћу за тешке и гнусне преступе.

Хришћанима је допуштено да по заповести законите власти носе оружје и служе у ратовима.

38. Имовина хришћана није заједничка свима

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Насупрот ономе што тврде неки анабаптисти, богатство и имовина хришћана нису заједнички у погледу права,

власништва и поседа. Ипак, свако је дужан да, према својим могућностима, великодушно даје сиромашнима од онога што поседује.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О добрима хришћана, која нису заједничка

Богатство и добра хришћана нису заједничка у погледу права, власништва и поседа, како неки анабаптисти лажно тврде. Ипак, сваки човек треба великодушно да даје милостињу сиромасима од онога што поседује, према својим могућностима.

39. Заклетва хришћанина

САВРЕМЕНИ СРПСКИ ПРЕВОД

Верујемо да је наш Господ Исус Христос, као и свети Јаков, забранио хришћанима испразно и непромишљено заклињање. Ипак, сматрамо да хришћанска вера не забрањује полагање заклетве када то држава захтева, у случају у којем то оправдавају верност и љубав, и када се заклетва полаже, по учењу пророка Јеремије, у правди, суду и истини.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ТЕКСТ — О заклетви хришћанина

Као што исповедамо да су наш Господ Исус Христос и његов апостол Јаков забранили хришћанима испразно и непромишљено заклињање, тако сматрамо да хришћанска вера не забрањује да се човек закуне када то законита власт захтева, у ствари која се тиче верности и љубави, само ако се то чини по учењу пророка: у правди, суду и истини.

Извори

1. „Тридесет девет чланова вере — савремени српски превод“, достављени PDF, 12 страна. Текст је задржан у основном облику; при преносу су спојени преломи редова настали штампом.

2. „39 Articles modern and original text“, An English Prayer Book: The Articles of Religion, достављени PDF, 10 страна. Извор упућује на Church Society (churchsociety.org).

Напомена: Ово је радни српски превод и уређено издање за читање и поређење. Не представља тврдњу о службеном одобрењу било које црквене јурисдикције.